

## MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR BILAN TASHKIL ETILADIGAN IJTIMOIY PEDAGOGIK MUAMMOLAR.

*University of management and future  
Technologies universiteti Pedagogika va  
Psixologiya yo'nalish talabasi  
Abdusatorova Mohina*

**Annotatsiya:** Ushbu maqolada ijtimoiy pedagogik texnologiyalar va uning turlari va mazmuni haqida fikrlar keltirilgan.

**Kalit so'zlar:** texnologiya, pedagog, ijtimoiy, ta'lim, bola, dastur, kontsepsiya, natija.

Bolaning rivojlanishi qanday bo'ladi, u qanday shakillanadi va unga ta'sir etuvchi omillar nimadan iborat degan muammo qadim zamonlardan beri psixolog va pedagoglarning diqqatini jalb etib kelmoqda. Bolalarning taraqqiy etishini tushintirib berishga uringan keksa nazariy "Bola katta yoshli kishining kichik nushasi" degan so'z bilan tariflanadi. Bu nazariy tarafdorlari bola sifati e'tibori bilan katta yoshli kishidan hech bir farq qilmaydi. Bola bo'yi, shuningdek tasavvurlari, xotirasi, diqqati, tafakkuri va boshqa jarayonlaridan anchayin kichkina bo'lgan katta yoshlik kishilardir deb ko'rsatishga urinadir. Lekin bola psixikasini sifat jihatidan o'ziga hosligini tushintirib bera olmaydilar va taraqqiyotning asosiy sabablarini yoritib bera olmaydilar XVII asrdan boshlab filosofik va psixologik yo'nalishlarda bolaning taraqqiyoti haqida kurash boradi: psixologik yo'nalish tarafdorlari psixik taraqqiyot butunlay muhitga va turmush tajribasiga bog'liq deyidilar. Xo'sh odam psixikasi va "Science and Education" Scientific Journal / [www.openscience.uz](http://www.openscience.uz) April 2024 / Volume 5 Issue 4 ISSN 2181-0842 / Impact Factor 4.182 365 xatti harakatlaridan bor bo'lgan o'ziga hos xususiyatlarini nima bog'laydi - tabiiy, tug'ma xususiyatlarmi? yoki hayot davomida ortirgan xususiyatmi degan muammoda turlicha qarashlar maydonga keldi. Maktabgacha ta'lim jarayonida maktabgacha yoshidagilar ta'lim va tarbiyasida shahsiy yo'nalganlik modeli ustuvor bo'lib hissoblanadi. Shahsiy yondashuvning maqsadi - bu shahsning shakillanishi bo'lib, belgilangan standart boyicha uni o'zgartirish emas, balki uni qanday bo'lsa, shundayligicha qabul qilishdir. Shahsiy yondashuv ta'lim jarayoni sub'ektning shahsiy vazifalari (funktsiyalari) rivojlanishining to'laqonli namoyon bo'lish uchun shart - sharoitlar yaratishni nazarda tutadi. Shaxsiy vazifalar shaxs bo'lish ijtimoiy buyurtmasini amalga oshiruvchi ma'lum bir sifatlarini shaxs tomonidan namoyon bo'lishidir. Ta'lim jarayonini tashkil qilishning asosiy sifatida shaxsiy yondashuv shaxsning jamoada e'tirof etilishi, unda insonparvarlik o'zaro munosabatlarini bildiradi

Maktab yoshidagi bolalar bilan tashkil etiladigan muammolar ko'pdir. ba'zi muhim muammolar quyidagilarni o'z ichiga oladi.

1. O'quvchilarning har biri o'zining shaxsiy xususiyatlari talablari va qobiliyatlari bo'yicha individual qarorlar qabul qilishlari zarurati.

2. O'quvchilarning ijtimoiy tarbiyasi va dostlari bilan muloqotda bo'lishi guruhda ishtirok etishlari va jamoatda muvofiqligini o'rganidh uchun darslar tashkil etish.

3. O'quvchilarning o'zlarini ifodalash, o'zgaruvchanligini qabul qilish va boshqacha fikrlar bilan muloqotda bo'lish uchun maslahatlar va darslar tashkil etish.

4. O'quvchilarning o'zlarini o'rganish va rivojlantirish uchun motivatsiyani oshirish, va ularning maqsadlariga erishish uchun yordam berish.

5. O'quvchilarning o'zlarini qo'llab quvatlash, o'zlarini boshqalariga yordam berosh va jamoatda foydali a'zolari bo'lishi uchun darslar tashkil etish.

6. Oquvchilarning salomatliyligi, ruhoniyligi va jismoniy rivojlanishni taminlash uchun sport va sog'lom turmush tarzi darslarini tashkil etish.

Maktab yoshidagi bolalar muammolar yuzaga kelishi mumkin bilan quyidagi:

1. Oquvchilarning aloqasi va muhiti: o'quvchilar o'z o'rtalarida yahshi aloqa qurishadi, shuningdek, ularning o'zaro munosabatlari va muhit bilan ham aloqasi mavjud bo'lishi kerak. Bunday muammolar o'quvchilarning ijtimoiy rivojlanishiga to'sqinlik qila olishi mumkin.

2. Bullying (intihor) Bullying yoki intihor maktabda kop uchrashgan muammolaridan biri bo'lib bu o'quvchilarning ruhiyjoniy va jismoniy holatiga zarar keltirishi mumkin. Bu muammoilarni oldini olish uchun maktabda bullyinga qarshi kurashish dasturlari va qo'llanmalari tuzilishi kerak.

3. Tashqi ta'sir: O'quvchilar tashqi ta'sirlarga (masalan narkotiklar, alkogol va boshqa zararli moddalar) duch kelishlari mumkin. Bu muammolar bilan kurashish uchun o'quvchilarga ta'lim berish, ularni ma'lumotlardan o'g'irlash va o'zgarishlarga kirishish uchun qo'llanmalar tuzilishi kerak.

4. O'quvchilar o'rtasida munosabatlar va ularga bo'lgan urinishlar o'quv jarayonida va ijtimoiy rivojlanishlarini ta'sir qila olishi mumkinm. Bu muammolarni oldini olish uchun o'quvchilarga jamoaviy ishlash, guruh ishlari va kommunikatsiya ko'nikmalarini oshirish uchun darslar tashkil etish kerak.

### **Foydalanilgan adabiyotlar**

1. Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O'quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o'qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275.
2. Khaydarov S,A. (2023). Using technologies in teaching social sciences.
3. GALAXY INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL (GIIRJ), (pp. 305-309). 11(9).

4. Хайдаров, С. (2023). Pedagogik faoliyatda o'qituvchi o'zida kompetentlik sifatlarini shakllantirishi. Цифровизация современного образования: проблема и решение, 1(1), 64–67.
5. <https://inlibrary.uz/index.php/digitalization-modern-education/article/view/24652>
6. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
7. Khaydarov, S. A. (2021). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. International scientific and practical conference. CUTTING EDGE-SCIENCE. In *Conference Proceedings* (pp. 41-43).